

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

CENTRUM TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

**HISTORIE, VÝVOJ A ÚSPĚCHY ČESKÉHO
VOLEJBALU**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Hana Matějovská

Tělesná výchova a sport se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: Mgr. Radek Zeman

Plzeň 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni dne 19. dubna 2021

.....

vlastnoruční podpis

Chtěla bych tímto poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Radkovi Zemanovi za odborné vedení a cenné připomínky při jejím vypracování. Dále bych chtěla poděkovat dotazovaným pamětníkům za ochotu k provedení rozhovorů a poskytnutí informací nezbytných pro zpracování mé bakalářské práce.

Obsah

Seznam zkratk.....	6
Úvod.....	8
1 Metodologie práce.....	9
1.1 Cíl a úkoly práce.....	9
1.1.1 Cíl práce.....	9
1.1.2 Úkoly práce.....	9
1.2 Metody práce.....	9
1.2.1 Kritická analýza pramenů.....	9
1.2.2 Kvalitativní výzkum – rozhovor.....	9
2 Teoretická východiska práce.....	10
2.1 Charakteristika šestkového volejbalu.....	10
2.2 Pravidla.....	10
2.3 Plážový volejbal.....	11
2.4 Rozdíl mezi šestkovým volejbalem a plážovým volejbalem.....	11
2.5 FIVB.....	12
2.6 Modifikace volejbalu.....	12
2.7 Přehled úspěchů českého volejbalu.....	14
2.7.1 Československo.....	14
2.7.2 Česká republika.....	16
3 Praktická část.....	18
3.1 Historie.....	18
3.1.1 Vznik volejbalu.....	18
3.1.2 Původní pravidla.....	18
3.2 Vývoj československého a českého volejbalu.....	19
3.2.1 Vznik československého volejbalu.....	19
3.2.2 Vývoj ve 20. letech.....	19
3.2.3 Vývoj ve 30. letech.....	22
3.2.4 Vývoj ve 40. letech.....	23
3.2.5 Vývoj v 50. letech.....	24
3.2.6 Vývoj v 60. letech.....	25
3.2.7 Vývoj v 70. letech.....	26
3.2.8 Vývoj v 80. letech.....	27
3.2.9 Vývoj v 90. letech.....	28
3.2.10 Vývoj v prvním desetiletí 20. století.....	29

3.2.11	Vývoj ve druhém desetiletí 20. století.....	30
3.3	Souhrn významných osobností a týmových družstev	31
3.3.1	Funkcionáři.....	31
3.3.2	Trenéři.....	32
3.3.3	Hráči.....	33
3.3.4	Osobnosti plážového volejbalu	35
3.3.5	Významná týmová družstva	36
3.4	Rozhovory s pamětníky.....	40
3.4.1	Zhodnocení rozhovorů	45
4	Diskuze	46
	Závěr	48
	Resumé	49
	Biografie.....	50
	Internetové zdroje	51
	Ústní sdělení	53
	Seznam obrázků.....	54
	Seznam tabulek	54
	Přílohy.....	55

Seznam zkratk

ABV – Asociace beachvolejbalu

ČOV – Český olympijský výbor

ČOS – Česká obec sokolská

ČSSR – Československá socialistická republika

ČSR – Československá republika

ČVBŠ – Československý volejbalový a basketbalový svaz

ČVS – Český volejbalový svaz

DTJ – Dělnická tělovýchovná jednota

DSO – Dobrovolné sportovní organizace

FIVB – Mezinárodní volejbalová federace

FTVS UK – Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy

JZD – Jednotné zemědělské družstvo

MČR – Mistrovství České republiky

ME – Mistrovství Evropy

MEJ – Mistrovství Evropy juniorů

MS – Mistrovství světa

MSJ – Mistrovství světa juniorů

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

OH – Olympijské hry

PMEZ – Pohár mistrů evropských zemí

ÚRO – Ústřední rada odborů

VBVS – Volleybalový a basketbalový odbor vysokoškolského sportu v Praze

VS – Vysokoškolský sport

VVK – Vysokoškolský všesportovní klub

WT – World tour – celosvětově elitní profesionální plážový volejbalový okruh

YMCA – Křesťanské sdružení mladých lidí

YWCA – Křesťanské sdružení mladých žen

Úvod

Volejbal je součástí sportovních her a patří mezi nejoblíbenější a nejrozšířenější sporty. Dnes je jedním z pěti velkých mezinárodních sportů. Od doby svého vzniku v roce 1895 urazil dlouhou cestu dvěma stoletími i začátkem nového tisíciletí. Při této cestě došlo ve volejbale ke spoustě změn a úprav pravidel. Zdokonalila se jeho technika a organizace a metody jsou nyní do detailů promyšleny. Stal se prvním kolektivním sportem, jehož dva formáty, klasický šestkový volejbal a plážový volejbal, se staly trvalou součástí olympijských her.

Hraním volejbalu zvyšujeme svou svalovou sílu. Aktivity vyžadované při hře posilují horní část těla, paže, ramena, stehna, břicho a dolní končetiny. Navíc zlepšujeme i koordinaci rukou a rovnováhu. V neposlední řadě se učíme týmové spolupráci a komunikaci, to využijeme nejen ve sportu, ale i v osobním životě. Zlepšujeme také kardiovaskulární a respirační systémy, protože se v průběhu hry hodně zadýcháme. Ohledně účinků na zdraví je plážový volejbal mnohem prospěšnější než šestkový volejbal.

Historie volejbalu je velmi rozsáhlá, proto jsem se rozhodla vytvořit celek, který obsahuje teorii, a to vymezení pojmů, porovnání klasického šestkového volejbalu s plážovým volejbalem, pravidla a úspěchy české volejbalové reprezentace z mistrovství světa, mistrovství Evropy a olympijských her. V druhé části této práce se věnuji práci v archivu, kde porovnávám historii a vývoj volejbalu s minulostí a současností. Zároveň jsem práci doplnila o rozhovory s pamětníky a o fotodokumentaci.

1 Metodologie práce

1.1 Cíl a úkoly práce

1.1.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zaznamenat nejdůležitější události volejbalu na území Československa a samostatné České republiky od počátku dvacátých let minulého století až po současnost.

1.1.2 Úkoly práce

- Vymezení jednotlivých období vývoje volejbalu od minulosti až po současnost.
- Sestavit přehled úspěchů českých reprezentantů na mezinárodních soutěžích.
- Uspořádat souhrn významných osobností a týmových družstev.

1.2 Metody práce

1.2.1 Kritická analýza pramenů

Po prostudování několika pramenů literatury jsem udělala rozbor faktů. Vyčlenila jsem etapy a tendence, oddělila podstatné informace od těch méně podstatných a postupovala logickým systémem odshora dolů. Analýzu každé části jsem prováděla do určité úrovně podrobnosti tak, abych danou problematiku jasně popsala. Prameny byly využity převážně v teoretické části práce, ale také v praktické části v kapitole o historii a vývoji volejbalu, o významných osobnostech a také posloužily jako podklad pro vytvoření přehledu úspěchů.

1.2.2 Kvalitativní výzkum – rozhovor

Jedná se o výzkum, jehož snahou je odhalení podstaty něčích zkušeností s určitým jevem. Užívá se k odhalení a porozumění tomu, co je podstatou jevů, o kterých toho ještě moc nevíme. Snahou je získat pohled dotyčného na danou problematiku. Při rozhovoru lze použít audio či videozáznam. (Strauss, 1999)

V této práci byly použity strukturované rozhovory. Vzhledem k pandemické situaci jsem musela počítat s tím, že ne každý člověk, kterého oslovím, se mnou bude chtít hovořit. Z toho důvodu je zvolen menší počet dotazovaných. K předem připraveným otázkám jsem dále nepotřebovala žádné doplňující otázky, eventuálně byli dotazovaní pouze navedeni správným směrem v našem rozhovoru. Rozhovory jsou vloženy v praktické části této práce.

2 Teoretická východiska práce

2.1 Charakteristika šestkového volejbalu

Volejbal je týmový míčový sport. Někdy je také nazýván jako odbíjená. Od většiny sportů se liší tím, že neexistuje nerozhodný výsledek. Cílem je dosažení vítězství nad soupeřem za využití herních kombinací. Na obdélníkovém hřišti rozděleném sítí se jedno družstvo snaží donutit druhé družstvo udělat chybu tak, aby se míč dotkl země. Tento sport je vhodný jak pro ženy, tak i pro muže. (Císař, 2005)

2.2 Pravidla

Na hřišti o rozměrech 18x9 metrů, které je rozděleno na dvě části, se utkávají dvě družstva, každé v počtu šesti hráčů. Hřiště musí být obklopeno na všech stranách minimálně 3 metry širokou volnou zónou. Síť, která je umístěná nad střední čarou ve výšce 2,43 m u mužů a 2,24 m u žen, je připevněna na sloupky. Ty jsou ve vzdálenosti 0,5-1 metr na vnější straně od postranních čar, jsou nastavitelné a výška sloupků činí 2,55 m. Hraje se s kulatým míčem, jehož povrch je zhotoven z měkké nebo syntetické kůže. Uvnitř míče je uložena duše z gumy nebo jiného podobného materiálu.

Každá hra začíná podáním, které provádí zvolené družstvo ze zadní podávající čáry. Jakmile podávající hráč udeří do míče, mohou se ostatní hráči začít přemísťovat a zaujímat tak vhodné postavení v jejich poli. Jestliže podávající družstvo přinutí druhé družstvo udělat chybu a získá tím bod, má nárok na další podání a postupuje se tak dále, dokud nezíská bod druhé družstvo. Po získání bodu soupeře, družstvo, které získalo bod, postoupí dle pořadí postupu a pak pokračuje podáním. Každé družstvo má k dispozici dva doteky míče na zpracování či nahrávku a jeden, tedy třetí dotyk, na odbití míče do soupeřova hřiště. Takto si míč přehazují do té doby, než se dotkne hřiště, jde do autu nebo družstvo udělá chybu, například tím, že se hráč dotkne sítě, dopustí se dvojdoteku, překročí středovou čáru do soupeřova hřiště nebo blokuje hráč zadní řady. Tým, který se brání a nemá míč v držení, může blokovat soupeřovu směr tím, že vyskočí co nejblíže u sítě s nataženými pažemi proti síti. Po tomto úkonu má družstvo stále nárok na tři odbití. Většina utkání se hraje na tři vítězné sety, ale některé pouze na dva. Jednotlivé sety se hrají na 25 bodů, výjimkou je set pátý, ve kterém se hraje do 15 bodů. Pokud je nerozhodný stav 24:24, tak hra pokračuje a hraje se do té doby, než je dosaženo dvoubodového rozdílu. Ve druhém setu podává to družstvo, které v předchozím setu nepodávalo. V jednom setu může družstvo provést maximálně šest střídání, výjimkou je libero, které může střídat všechny hráče v zadní řadě kolikrát chce a nepočítá se to do střídání družstva. (MUNI)

2.3 Plážový volejbal

Plážový volejbal neboli beachvolejbal je míčový plážový sport, který se vyvinul z klasického šestkového volejbalu. Poprvé byl spatřen našimi volejbalisty na Mistrovství světa roku 1960. O dva roky později viděli beach hráči Slavie VŠ Praha při svém zájezdu do Francie na pláži v Cannes a v roce 1967 opět naši reprezentanti na pláži Saint Tropez v rámci zájezdu, který byl součástí ocenění titulu mistrů světa z Prahy 1966. V obou případech si naši hráči tuto hru vyzkoušeli v utkání proti místním specialistům. V roce 1989 se v Brně začaly stavět první beachvolejbalové kurty. Hra měla pravidla šestkového volejbalu. Poté začaly rychle vyrůstat další kurty. S vývojem vznikala i nová pravidla a začalo se hrát ve dvojicích. (Táborský, 2004)

2.4 Rozdíl mezi šestkovým volejbalem a plážovým volejbalem

Přestože většina pravidel plážového volejbalu je převzata z klasického šestkového, i tak zde najdeme i pár odlišností. Hlavním a největším rozdílem je počet hráčů. V klasickém šestkovém volejbale hrají dva týmy po šesti hráčích, kdežto v plážovém pouze dva týmy po dvou hráčích. Druhým rozdílem je to, že plážoví volejbalisté hrají naboso, případně v nepříznivém počasí ve speciálních ponožkách. Třetí rozdíl je hřiště. Hřiště klasického šestkového volejbalu má rozměry 18x9 metrů a je střední čarou rozděleno na čtvercové poloviny. Hřiště pro plážový volejbal je menší, jeho rozměry jsou 16x9 metrů. Na hřišti není vyznačena střední čára, a proto nejsou zakázány přešlapy do soupeřova hřiště. Hřiště je omezeno páskami, které jsou napnuté na zemi. Síť v obou případech dosahuje výšky 2,43 m u mužů a 2,24 m u žen.

Rozdíly v pravidlech hry (beachvolejbal):

1. Teče na bloku se počítají jako dotek.
2. Pokud se blokař dotkne míče a ten následně zůstane na jejich polovině, může ho poté zahrát ještě jednou, v tomto případě je to už ale považováno za 2 údery, což znamená že spoluhráč musí hrát přes síť.
3. Při prvním odbití družstva není při použití vrchního odbití prsty dovolen vícenásobný dotek míče (výjimkou je příjem tvrdě udeřeného míče).
4. Je zakázáno ulívání míče.

(Císař, 2005 a Stubbs, 2009)

2.5 FIVB

FIVB je mezinárodní volejbalová federace, která sdružuje 222 národních volejbalových svazů po celém světě. Snahy o její vznik sahají až do roku 1928, trvalo to tedy více než 50 let a založit ji se povedlo až na třetí pokus. První pokus v roce 1928, kdy se zakládala Evropská basketbalová federace, skončil neúspěšně. Druhý pokus byl úspěšnější, v roce 1930 proběhlo zasedání Mezinárodní federace házené, kdy byla ustavena komise pro hry a šňůru, jejímž členem se stal i český profesor Karel Hala. Tato komise se sešla ještě jednou při OH v Berlíně roku 1936, ta se pokusila zařadit volejbal do programu dalších OH v Tokiu. Problém ale byl to, v jakém počtu hráčů by se hrálo. Následující rok se jí podařilo uspořádat turnaj měst pobaltských států. Všechny ostatní záměry byly zrušeny z důvodu válečných událostí v Evropě. Až ve dnech 17. – 21. 4. 1947 ustavující kongres v Paříži přijal Statut FIVB a v něm určil Paříž, jako sídlo federace. Jiří Havel z ČSR byl zvolen jako 1. viceprezident Správní rady. Její oficiální jazyky jsou francouzština a angličtina. (Stibitz, 1968)

2.6 Modifikace volejbalu

Vedle šestkového volejbalu a beachvolejbalu vznikla i řada dalších variant hry. Tyto hry můžeme rozdělit do dvou skupin.

1) Hry zachovávající podstatné rysy pravidel

- Hry se zmenšeným počtem hráčů nebo s různými úpravami pravidel
- Mixovaná družstva (muži + ženy, vícegenerační týmy)
- S různými míči (míč na kopanou)
- Všechny formy deblů
- Čtyřky
- Profesionální beachové čtyřky
- Smíšené šestky
- Střílený volejbal
- Devítky
- Walyball – umožňuje odehrát míč, který se odrazil od stěny či stropu, ale to pouze do vlastního pole

2) Hry, které si berou jen některé rysy z volejbalu

- Footvolley – hraje se pouze nohama, hřiště a síť zůstávají zachovány

- Sepak takraw – hraje se pouze nohama a hlavou ve dvojicích nebo trojicích na hřišti o velikosti badmintonového kurtu, síť je ve výšce přibližně 150 cm, hraje se s ratanovým míčem
  - Přehazovaná – nebo také minivolejbal, místo odbíjení se používají různé druhy chytání a házení
- (Ejem, 2016 a Stubbs, 2009)

2.7 Přehled úspěchů českého volejbalu

2.7.1 Československo

Tabulka 1: Československá mužská reprezentace (zdroj: Wikipedie)

Mezinárodní soutěž	Rok Pořádající země	Umístění
Mistrovství světa	1949 ČSR	2. místo
	1952 Sovětský svaz	2. místo
	1956 Francie	1. místo
	1960 Brazílie	2. místo
	1962 Sovětský svaz	2. místo
	1966 ČSSR	1. místo
Mistrovství Evropy	1948 Itálie	1. místo
	1950 Bulharsko	2. místo
	1955 Rumunsko	1. místo
	1958 ČSR	1. místo
	1967 Turecko	2. místo
	1971 Itálie	2. místo
	1985 Nizozemsko	2. místo
Olympijské hry	1964 Tokio	2. místo

	1968 Mexico City	3. místo
--	---------------------	----------

Tabulka 2: Československá ženská reprezentace (zdroj: Wikipedie)

Mezinárodní soutěž	Rok Pořádající země	Umístění
Mistrovství světa	1952 Sovětský svaz	3. místo
	1960 Brazílie	3. místo
Mistrovství Evropy	1949 ČSR	2. místo
	1950 Bulharsko	3. místo
	1955 Rumunsko	1. místo
	1958 ČSR	2. místo
	1967 Turecko	3. místo
	1971 Itálie	2. místo
	1987 Bulharsko	3. místo
Olympijské hry	X	X

2.7.2 Česká republika

Tabulka 3: Česká mužská reprezentace (zdroj: Wikipedie)

Mezinárodní soutěž	Účast
Mistrovství světa	4x
Mistrovství Evropy	13x
Olympijské hry	Žádná účast

Tabulka 4: Česká ženská reprezentace (zdroj: Wikipedie)

Mezinárodní soutěž	Účast	Umístění	Rok Pořádající země
Mistrovství světa	3x		
Mistrovství Evropy	11x	2. místo	1993 Česko
		3. místo	1997 Česko
Olympijské hry	Žádná účast		

Reflexe

Po odborné analýze pramenů jsem sestavila výše uvedené tabulky, ve kterých jsou vloženy největší úspěchy našich reprezentantů. Do tabulky jsem zapsala úspěchy z mistrovství světa, mistrovství Evropy a olympijských her, protože jsou to soutěže mezinárodní. Od poloviny minulého století si naše reprezentace vedla skvěle a dosahovala prvních příček. Nejlépe se jim dařilo na mistrovství Evropy. Po osamostatnění České republiky došlo k útlumu a reprezentace už nenabývala takových výsledků. Česká ženská reprezentace se zúčastnila všech mezinárodních soutěží, ale umístila se na stupních vítězů pouze dvakrát, a to na mistrovství Evropy. Česká mužská reprezentace se mezinárodních soutěží pouze zúčastnila, ale na žádné z těchto soutěží se neumístila na stupních vítězů.

3 Praktická část

3.1 Historie

3.1.1 Vznik volejbalu

Zrození volejbalu je datováno na den 9. 2. 1895, ale jeho zrod byl dlouhodobější. Původní název nesl „Mintonette“, za jehož zakladatele se považuje William G. Morgan, sportovní ředitel pobočky YMCA v Holyoku. Důvodem byla snaha vytvořit do tělocvičny hru, která by kondičně co nejvíce vyhovovala jeho svěřencům. Také měla eliminovat osobní styk soupeřů a zároveň měla být i dostatečně fyzicky náročná. Mintonette se vyvinul z tenisu a badmintonu, z kterého je převzata síť, z baseballu rozdělení na tzv. inningsy a z basketbalu dribling, v tomto případě se jedná o dribling nad hlavou. Zhruba celý rok na této hře pracoval. Provozováním hry zkoušel a upravoval pravidla, poté ji na konferenci sportovních ředitelů YMCA předvedl. Na tomto utkání se sešla dvě družstva s pěti hráči. Nová hra měla velký úspěch a přejmenovala se na „Volley-ball“. Velmi rychle se začala šířit díky národní i mezinárodní síti poboček YMCA. Nejdříve se šířila na východě, ale poté i po celém USA a díky vojskům se rozšířila po celém světě. (NCVA)

3.1.2 Původní pravidla

Hra se skládala z 9 inningů. Pokud byl na každé straně jeden hráč, tvořil inning jeden servis pro každého. Pokud byli dva hráči, tvořil inning dvě podání na každé straně a v případě tří hráčů to byly tři servisy na každou stranu. Hráči se na servisu v podávání střídali tak dlouho, dokud nebyl každý z nich vyautován chybou vlastního družstva. Hřiště mělo rozměry 7,5x15 metrů a bylo rozděleno na dvě poloviny. Uprostřed hřiště byla síť, která dosahovala výšky 1,98 m. Čára driblingu byla od sítě rovnoběžně ve vzdálenosti 1,2 m. Přesný rozměr hřiště mohl být ale různě pozměňován dle prostoru. První pokusy byly s basketbalovým míčem, to ale nevyhovovalo, a proto se vyrobil míč tvořený gumovou duší a potažený kůží nebo plátnem. Ten měl obvod cca 0,63-0,68 m a vážil 0,25-0,34 kg. Hráč, který podával, stál jednou nohou na koncové čáře a míč musel udeřit rukou. K dispozici měl dva servisy nebo pokusy. Při podání nebyl povolen dribling a míč musel uletět alespoň tři metry. Jestliže padl míč při podání do sítě, ale následně byl odbitý spoluhráčem do hřiště, tak byl pokus platný. Pokud letěl míč mimo hřiště, pak už neměl podávající druhý pokus. Každý nevrácený míč ve hře se počítal jako bod pro podávající družstvo. Jestliže se po odbití dotkl míč sítě, s výjimkou prvního podání, tak se bod počítal pro protější stranu. Míč, který se při prvním podání dotkl sítě, byl počítán jako pokus. Pokud se míč dotkl postranní čáry, bralo se to jako aut. Utkání se mohl zúčastnit neomezený počet hráčů, který vyhovoval prostoru. Jestliže se

hráč dotkl sítě nebo podržel či chytil míč na moment, znamenalo to zastavení hry a bod pro soupeře. Když se míč dotkl nějakého objektu mimo hřiště a odrazil se zpět, zůstal ve hře. Driblovat s míčem, tedy odrážet ho do vzduchu nad hlavou, musel hráč po celou dobu držení míče a nesměl při tom překročit čáru driblingu, jestliže se tak stalo, získal bod soupeř. Platila také i diskvalifikace, pokud některý z hráčů pronesl hanlivou poznámku. Hráč mohl být ale i vystřídán nebo se mohla ukončit hra porážkou jeho družstva. (NCVA)

3.2 Vývoj československého a českého volejbalu

3.2.1 Vznik československého volejbalu

Existují dvě znění ohledně vzniku organizovaného volejbalu v Československu. První tvrzení zní, že na území tehdejšího Československa se volejbal dostal v roce 1919, kdy proběhlo utkání mezi příslušníky vojenské posádky v Žilině. Podílela se na tom YMCA a spolek Vysokoškolský sport. Druhé podání souvisí s utvořením svazu v roce 1921. Zrod našeho volejbalu je datován na rok 1921, který s námi také slaví i mezinárodní orgány FIVB a CEV. Ty se rozhodly nám svěřit pořadatelství turnajů v letech, které končily jedničkou nebo šestkou. (Císař, 2005)

3.2.2 Vývoj ve 20. letech

V roce 1923 byl založen samostatný svaz, který nebyl závislý na Ymce a nyní sdružuje více než 50 klubů a přes 1200 členů. Tento svaz se v roce 1924 rozšířil o další míčovou hru, a to basketbal. Přejmenoval se tedy na Československý volejbalový a basketbalový svaz. Stal se třetím nejstarším svazem na světě a druhým v Evropě.

Svůj volný čas si čeští legionáři zpestřovali utkáními, ze kterých se dochovaly filmové záběry. Po vzniku Československa k nám přišlo několik desítek instruktorů, jejichž cílem bylo vytvoření regionálního sdružení. Prvním místním sdružením byla města s dobrým materiálním vybavením. V roce 1921 bylo založeno národní sdružení YMCA v Československu, které získalo od americké Ymky majetek a finanční podporu. V Čechách to byla YMCA Praha, České Budějovice, Hradec Králové, Kladno, Liberec a Rakovník. Na Moravě to bylo Brno, Kroměříž, Znojmo a na Slovensku Bratislava, Banská Bystrica a Lučenec. Ministerstvo obrany zorganizovalo v roce 1919 lehkootletické kurzy kvůli přítomnosti tělovýchovných instruktorů. Všichni účastníci kurzů byli seznámeni s míčovými hrami, kde se stal právě volleyball velmi oblíbeným a získal české názvy jako odbíjená nebo podbíjená. Volejbal se začal velice rychle šířit, a to především díky vojenským posádkám a jejich přátelským utkáním mezi vojenskými a civilními týmy.

V roce 1923 začaly vznikat regionální přebory vedené Ymcou a od roku 1925 se začala pořádat celostátní mistrovství. Mezi první týmy, které byly registrované v ČVBS a účastnily se svazových mistrovství republiky, patřila družstva Ymky. V roce 1910 vznikla v Praze organizace Vysokoškolský sport a zanedlouho se rozšiřovala v dalších městech. Do její náplně byl v roce 1919 zařazen volejbal. V ten stejný rok byl také založen první volejbalový oddíl VS. Volejbal byl také zařazen do náplně I. Středoškolských her v roce 1921. Na jeho šíření se podílela i mládežnická složka skauti. Volejbal zaujal tělovýchovné spolky a sportovní kluby s jinou náplní, např. atletickou, vodáckou a další. Z tohoto důvodu začaly vznikat volejbalové odbory, oddíly a družstva. Tato léta se nazývají zlatými časy volejbalu. Další zásluhu v rozvoji měl vztah Sokolů (ČOS) k tomuto sportu. Začaly se uskutečňovat přebory. První celostátní přebor byl uspořádán v roce 1926 v rámci VIII. Vsesokolského sletu. Za krátkou dobu se volejbal stal nejoblíbenějším sokolským sportem. Kvůli nepříznivým vztahům mezi ČOS a ČVBS se sokolské jednoty rozhodly účast svých družstev na MR buď zakázat, anebo na ni odmítaly finančně přispívat. Pokud družstva chtěla startovat, musela si náklady uhradit sama. Podobně na tom byli i volejbalisté z jiných spolků, a proto se rozhodli pořádat vlastní přebory, které se konaly v rámci okrsků. Pokud se jednalo o celostátní přebory, tak ty se konaly při příležitosti velkých významných akcí, např. Orelský slet, proletářská Spartakiáda FPT.

Na kurtech YMCA Olomouc se 24. 8. 1924 konalo první volejbalové MR mužů, jehož podmínkou byla registrace v ČVBS. Zapsalo se 8 družstev a utkání se hrála na dva vítězné sety do 15 míčů. V tomto mistrovství získala první mistrovský titul Strakova akademie. Druhé mistrovství se konalo 18. 10. 1925 v Praze. Z důvodu snahy zvednout účast bylo povoleno startovat všem zájemcům. Zapsalo se 18 týmů a k dispozici byly 4 kurty, i přesto se ale nestihla odehrát všechna utkání v jeden den, a tak bylo semifinále a finále přesunuto na den státního svátku 28. října. Utkání o titul se hrálo již na 3 vítězné sety a titul obhájili hráči VVK, kteří získali první putovní pohár. Kvůli kritice a rostoucímu zájmu o účast na MR bylo zřízeno svazem 10 herních okrsků. Od roku 1926 byla pro účast na MR opět nutná registrace v ČVBS a konala se ve třech kolech. V prvním kole se utkaly přebory okrsků, ve druhém přebory zemí a ve třetím se konalo dvoudenní finále o mistrovský titul.

Volejbal se mezi ženami šířil s časovým odstupem. První zmínky o volejbalu žen se objevují v letech 1924-25, jehož průkopnicemi bylo dívčí sdružení YWCA, vysokoškolačky a studentky gymnázií. První ženský přebor vznikl v roce 1926 a první MR žen se uskutečnilo roku 1931.

Výběr mužů Ymky se účastnil na Světových hrách YMCA v Kodani v roce 1927, kde náš tým skončil na třetím místě za Lotyšskem a Estonskem. (Stibitz, 1968)

Pravidla

Volejbal se až do roku 1923 hrál tak, že bylo povoleno všechno. Hrál se až do té doby, než míč spadl na zem a počet úderů nebyl nijak omezen. Každý set končil dohodnutým počtem míčů. Maximálně tři úderů byly povoleny od roku 1924 a od roku 1925 se hrálo do 15 míčů. Následující rok bylo zakázáno tečování sítě míčem při podání a o dva roky později se zakázalo smečování hráčů zadní řady a povolilo se maximálně 6 náhradníků. Technika se odvíjela od hráčů z nejlepších týmů, kterou pak kopírovali soupeři. Servis a míče v poli se vybíraly jednou nebo oběma rukama a pokud bylo zřejmé tažení nebo dva doteky, tak to bylo pískáno jako chyba. Proto začal převládat příjem prsty, odbití obouruč spodem přišlo mnohem později. Každá hra byla zahájena spodním podáním. Před zavedením trenérů činnost družstva organizoval kapitán, což byl většinou nejlepší hráč v týmu. Zpočátku bylo problémem vybavení, a to nejen s míči, ale i s oblečením. Dříve řada hráčů nastupovala v civilních kalhotách a polobotkách nebo také hrála bosa. Tepláky a tenisky byly v té době vzácností. (Vrbenský, 2016)

3.2.3 Vývoj ve 30. letech

Průkopník a významný funkcionář František M. Marek byl dlouho přesvědčený, že volejbal je rekreační hra, protože zde chybí styk hráče s hráčem a bojování o míč. Na rozvoji volejbalu ve 30. letech se podíleli především Sokolové. Neshody mezi ČOS a ČVBS byly urovnány podpisem dohody o spolupráci roku 1933. Brzy se formovala silná sokolská družstva, která se díky zapojení do svazových soutěží zlepšovala a začala konkurovat vysokoškolským týmům, které se pyšnily tituly. Poslední čtyři tituly získala Strakova akademie, Marathon a Vysokoškolský odbor studentů. V rozvoji našeho volejbalu sehráli důležitou roli i trampové, když začali pořádat volejbalová Mistrovství trampských osad. V roce 1935 založili Trampskou volleyballovou ligu, ta se poté v roce 1936 začlenila do ČVBS. Tato liga ale už nadále neměla na rozvoj žádný vliv, a to především proto, že to byla soutěž jen pro muže a měla jen určitý počet osad a klubů v okolí Prahy.

Roku 1931 bylo uspořádáno první MR žen a jako první získaly titul vysokoškolačky z VBVS vítězstvím nad sokolkami z Brna. V roce 1932 vznikla nová významná akce Tyršovy hry. Styky se zahraničím byly výjimečné a podíl na tom měly celky YMCA a VS. V roce 1930 se u nás objevili Estonci a v roce 1931 Poláci. (Vrbenský, 2011)

Pravidla

Výrazně se na vývoji českého volejbalu podíleli v roce 1933 již zmínění estonští volejbalisté, kteří sehráli zápasy v Praze. V těchto zápasech zvítězili, ale také překvapili neznámými herními prvky, a to především dvojblokem, trojblokem a bočním podáním. Toto se brzy začalo využívat i u nás a volejbal začal dostávat dnešní podobu. Přestala se hrát hra dvojic, se zrušením přišli jako první muži Sokola Vysočany. Také se začali zapojovat všichni hráči do obrany a útoku na síti a blokovali dva až tři hráči. Začalo se nahrávat na dalšího z nahrávačů nebo za hlavu. Pravidla se měnila až v roce 1935, kdy mohli blokovat a smečovat i hráči zadní řady, to ale platilo jen do roku 1941. (Vrbenský, 2016)

3.2.4 Vývoj ve 40. letech

V těchto letech byl rozmach volejbalu potlačen druhou světovou válkou. Byly uzavřeny české vysoké školy a tím zanikla střediska Vysokoškolského sportu. Někteří se připojili k založení Národního sportovního klubu a ostatní přešli do jiných sportovních klubů. Roku 1941 došlo ke zrušení Sokola, jeho sokolské jednoty se rozpustily a nacisty byl zabaven zbylý majetek. Zanedlouho tak dopadl i Orel, YMCA a YWCA. Některá zařízení byla nadále využívána nacisty a jediným přijatelným spolkem byla DTJ, jelikož se Německu hodili tělesně zdatní dělníci. Dále došlo k potlačení TVL, čímž se zrušila Trampská liga a jejich družstva přešla do ČVBS. Volejbal byl i v této době stále zveřejňován jako rekreační hra, což dráždilo hráče i funkcionáře. Proto došlo v Baťově nemocnici ke klinickému vyšetření hráčů, kteří byli měřeni pod zátěží. Výsledky byly předloženy až po válce, kde se zjistilo, že volejbal je fyzicky náročná hra. V roce 1944, dva roky po atentátu na R. Heydricha, se konalo pouze Mistrovství Čech mužů, poprvé formou dlouhodobé soutěže. I tato soutěž byla ale ukončena a ostatní soutěže se nekonaly.

Po válce v roce 1945 došlo k rozvoji, který patřil k těm nejvýznamnějším. Svaz ČVBS se v roce 1946 rozdělil na dva svazy, a tím vznikl samostatný Český volleyballový svaz, jehož předsedou se stal Jiří Havel. Následně došlo k uzavření smlouvy se slovenským svazem a vzniklo Československé volleyballové ústředí. Toto ale vymizelo ihned po založení Československého volleyballového svazu roku 1947. První akcí byl turnaj, který uspořádal NTV Prahy XIV s SK JAWA.

V roce 1945 vznikl Ústřední národní tělocvičný výbor a byl zřízen Československý tělovýchovný svaz, jehož snahou bylo sjednocení tělovýchovy. Volejbalu se dotkly i tehdejší politické události. Ke sjednocení tělovýchovy došlo v únoru 1949, byl řízen ČOS a vše bylo završeno vydáním zákona o státní péči o tělesnou výchovu. Tím byl všechný majetek převeden na ČOS. Ústředí odbíjené ČOS se stalo z ČVS. Dále naše úspěchy spadaly pod Sokola a byl zaveden Tyršův odznak zdatnosti, který byl podmínkou pro start na všech mistrovských soutěžích. Po válce měla mistrovství podobu krajských přeborů, z kterých nejlepší týmy šly do Mistrovství Čech a Moravy a dále pak na Mistrovství ČSR, kterého se účastnilo 8 celků. Slovensko se zapojilo do soutěží až v roce 1948. Koncem roku 1949 došlo k menší úpravě pravidel, a to k rozdělení hřiště na 6 stejných polí a ve středu hřiště označené křížky určené pro výchozí postavení hráčů. Tato úprava byla ale následující rok zrušena.

Po válce také začalo docházet k mezinárodním stykům. V roce 1946 absolvovali naši volejbalisté zájezd do Varšavy, kde došlo k setkání a dohodě o obnovení předválečných aktivit a k založení mezinárodní federace FIVB. Téhož roku byla podepsána dohoda o spolupráci ČOS s DTJ. Byly zpracovány nové řády a stanoveny hranice všech okrsků. Poválečné mezinárodní styky se rozrůstaly a konaly se akce jako I. Světový festival a IX. Světové akademické letní hry, kde výběr mužů získal titul akademických mistrů světa.

V roce 1948 se konalo první ME mužů v italském Římě, kde naši volejbalisté obhájili první místo. Téhož roku byl založen Armádní tělocvičný klub, ve kterém byli ti nejlepší sportovci z řad vojáků, aby si udrželi nebo zlepšili svou výkonnost. Následující rok se konalo první MS mužů a první ME žen, na obou soutěžích se naši hráči umístili na druhém místě. (sokol.eu a Vrbenský, 2016 a Mucha, 1975)

3.2.5 Vývoj v 50. letech

Padesátá léta byla pro Československý volejbal nejúspěšnější. Ze všech soutěží, ať už z mistrovství nebo akademických her, bylo dovezeno celkově 24 medailí. Byly zřízeny resortní Dobrovolné sportovní organizace. Armádní tělocvičný klub byl nahrazen Ústředním domem armády. Všechny sportovní armádní organizace měly od roku 1956 stejný název, a to Dukla. Majetek od sokolských jednot byl přenechán DSO, název Sokol a majetek si mohly nechat pouze malé vesnické jednoty, které byly pod záštitou JZD. Tím byl Sokol již podruhé zlikvidován, tentokrát komunisty, a to kvůli novému zákonu o organizaci tělovýchovy. Podniky a organizace se spojily do Revolučního odborového hnutí, což bylo přínosem především z důvodu finančního a materiálního zázemí. Od roku 1953 musel každý odbíjenkář startovat za resortní DSO podle své profese. Tím zanikla některá družstva, ale o dva roky později bylo toto nařízení zrušeno. Začala vznikat řada nových týmů, které už nebraly ohled na profesi. V roce 1957 byl zřízen jednotný Československý svaz tělesné výchovy a sportu, který zaštiťoval tělovýchovné jednoty. Roku 1953 byl odehrán první ročník I. Ligy, kterého se zúčastnilo pět nejlepších družstev z předchozího roku. Bohužel bylo zjištěno, že počet je velký, a proto se vrátili k systému oblastních a zemských soutěží. Roku 1953 vzniklo i družstvo žen. Už v roce 1955 se začínalo s 8 týmy v obou kategoriích a následující rok již s 10 družstvy.

V roce 1950 došlo ke změně herního systému. Mistři světa ze SSSR předvedli několik univerzálních kousků. Jednalo se o smeč oběma rukama, nahrávky ve výskoku a útočné boční údery. Tento systém se zavedl i u nás a začalo se s nácvičkou křížové přihrávky a útoku

opačnou rukou. Zanedlouho se ukázalo, že je to nepraktické a usadilo se pouze vbíhání ze zadních dvojic. František Stibitz v roce 1954 vydal skriptum, ve kterém povýšil bagr na herní činnost a nazval ji odbití obouruč spodem. Stibitzovo učební skriptum se šířilo po světě a bylo přeloženo do několika jazyků. Trenéři ze zahraničí začali bagr řadit do svého nácviku. (Stibitz, 1958 a Wikipedie a Vrbenský, 2016)

Pravidla

V roce 1950 byly zrušeny křížky na hřišti, které určovaly postavení hráčů. Zavedly se čáry útoku, které byly 3 metry od sítě. Smečovat bylo povoleno i hráčům ze zadní řady až za touto čarou a bylo jim zakázáno blokovat. Nesmělo se přesahovat rukou přes síť a blokujícím hráčům bylo zakázáno dalšího doteku míče. Při podání se nesměla překročit zadní čára a bylo umožněno clonění. V průběhu oddechového času, který trval 1 minutu, si nesměli hráči povídat a museli být jen v hřišti. Začalo se přísně dohlížet na čistotu odbití prsty. Jestliže se nějaký hráč zranil, hra nebyla přerušena. Před utkáním se losovalo o podání a o stranu. Od roku 1951 mohl podávající hráč po podání dopadnout do hřiště a od roku 1953 se dovolilo přesáhnout paží přes síť po útočném úderu. Následující rok se začalo se zapisováním postavení hráčů a před podáním to bylo kontrolováno. (Stibitz, 1958)

3.2.6 Vývoj v 60. letech

I v těchto letech si naši volejbalisté vedli skvěle. Získali dalších 10 medailí. Úspěchy z předešlých let přivedly k volejbalu i mládež. Roku 1965 se obnovily původní názvy klubů. V roce 1968 se zrodily přípravné výbory kvůli obnovení Sokola, Orla, DTJ a dalších. Následující rok došlo ke zřízení národních tělovýchovných svazů a národních volejbalových svazů. Byly založeny dvě národní ligy. V extralize startovalo 10 týmů a zanikly finálové turnaje. V letech 1961-1963 bylo 14 týmů a 12 týmů žen, následující rok 12 týmů v každé kategorii a další rok opět jen 10 týmů. Vedly se dohady o tom, kde by se měl volejbal hrát, jestli na venkovním hřišti nebo v tělocvičnách. Základní kola I. Extraligy v roce 1966 se hrála na antuce a finální kola se hrála v hale nebo tělocvičně. V roce 1967 se již hrálo kompletně v halách. Následující rok se začalo poprvé hrát systémem podzim-jaro. Naši volejbalisté se zúčastnili také olympijských her v Tokiu a Mexico City, kde získali druhé a třetí místo. Roku 1964 byla založena nová mezinárodní soutěž mužů, která dostala název Pohár světa. V roce 1965 se uskutečnil zkušební ročník Mistrovství Evropy juniorů a následný rok proběhl první oficiální ročník. (Vrbenský, 2016 a cvf.cz)

Pravidla

Volejbal byl v těchto letech obohacen o nové herní prvky, a to o plachtící podání, japonského bagra (na odbití se využívá spojené předloktí) a nové útočné kombinace. Od roku 1963 je daná výška sítě, která je odlišná pro muže a ženy. Pokládat dotazy rozhodčímu mohl jen kapitán a rozhodčím byla zavedena ochranná zóna, která byla 1,5 metru z každé strany. Zostřílo se posuzování čistoty odbití prsty. V roce 1964 došlo k rozhodnutí, že pravidla se budou měnit jen ve čtyřletých olympijských cyklech po schválení FIVB. Od roku 1968 mohli hráči odehrát druhý míč do soupeřova hřiště jakýmkoliv způsobem a mohli blokovat i podání. (Kettner, 1963)

3.2.7 Vývoj v 70. letech

Tato léta již nebyla tak úspěšná jako ta předchozí. Naši volejbalisté získali jen dvě medaile. Na OH v roce 1972 se dostalo družstvo mužů i žen, na OH v roce 1976 už jen muži. Úspěšnějšími byly mládežnické výběry na ME juniorů do 21 let. V roce 1973 vznikl Pohár vítězů poháru. Při výběrech byly zřízeny Komise pro mládež a tělovýchovu v roce 1976, o dva roky později Komise pro tělovýchovu a sport. Vývoj volejbalu byl posílen turnajem o Putovní pohár ÚRO, kterého se zúčastnilo pokaždé velké množství družstev. Dohled nad reprezentanty měla Tréninková střediska mládeže pro žáky a Střediska vrcholového sportu mládeže pro dorost. TSM byla ale zanedlouho zrušena z důvodu nízké efektivity, její členy si převzala SVS-M. Tento dohled byl povinný a nakázal všem týmům založení, přípravu a účast v soutěži minimálně jednoho mládežnického celku. Tímto příkazem bylo dosaženo nárůstu základny. Některé oddíly plnily toto nařízení formálně. Ve všech střediscích byly vytvořeny funkce profesionálních trenérů, což byli nejlepší hráči z oddílů. Tím se volejbal stal jen věcí středisek. V roce 1973 bylo našemu svazu svěřeno uspořádání třetího ročníku Poháru světa mužů, který musel být přejmenován na Pohár přátelství. Za zmínku také stojí rok 1977, kdy bylo uskutečněno první MSJ, kterého se ale naši volejbalisté nezúčastnili. (Wikipedie a Vrbenský, 2016)

Pravidla

Došlo k dalším změnám pravidel. V roce 1972 se udělil čas na podání 5 sekund. V jistých podmínkách bylo povoleno překročit střední čáru. Povolilo se blokování za anténkami. Počínaje rokem 1976 musel být prostor nad hřištěm o velikosti 9 metrů. Anténky se posunuly na vzdálenost 9 m od sebe. Opět se umožnil přešlap středové čáry a utkání se začalo hrát třemi míči. Pro rozhodčí byla zavedena jednotná mezinárodní gesta a karty, které sloužily k udělení napomenutí nebo trestu. (Wilde, 1971 a Vrbenský, 2016)

3.2.8 Vývoj v 80. letech

V této době už bylo dosaženo více medailí, stříbrných i bronzových. Poprvé se muži nekvalifikovali na ME v roce 1989. Ani reprezentace na MEJ nebyla úspěšná. V roce 1985 se poprvé zúčastnila děvčata na MSJ. Extraliga získala novou podobu. Dlouhodobá část se rozdělila na dvě poloviny, a to na horní a dolní. V té horní se hraje o titul a v dolní o udržení. Probíhá to formou turnajového systému, tedy muži mají dva turnaje a ženy tři. Na přelomu let 1984 a 1985 přibyl play-off, ve kterém se utkají družstva o první a druhé místo a zbylé dvě o třetí a čtvrté místo. Hraje se na tři vítězství. Konečné týmy z dlouhodobé části se utkají s vítězi národních lig, čímž získají možnost zúčastnit se extraligy. (Vít, 2011 a Vrbenský, 2016)

Pravidla

Změny pravidel v těchto letech nebyly nijak zásadní. V roce 1980 se zakázalo clonění při podání, o čtyři roky později se zrušilo blokování podání a zavedly se tresty za nevhodné chování před utkáním nebo mezi sety. Roku 1988 bylo zavedeno losování kapitánů o výběr mezi stranou a míčem. Také byla zavedena zkrácená hra do 15 bodů do rozhodujících 5. setů. (Vrbenský, 2016)

3.2.9 Vývoj v 90. letech

Přechod od socialismu a komunismu ke kapitalismu a demokracii se podepsal na volejbalu. Zničením ČSTV nad svazy a uvolnění zahraničních styků přineslo změny, které působily v činnosti svazu. Bylo navrženo, aby se změnil předseda, ale to nebylo tak jednoduché, proto nejdříve musel stávající předseda odstoupit. Novým předsedou porevolučního výboru VS se stal Ing. Roman Leszczynski. Úkolem výboru bylo připravení konference, která by uzákonila samostatný federální volejbalový svaz. Volejbalový svaz se účastnil na procesu federalizace ČSTV. Tento proces měl kladné i záporné následky. Kladným byla právní samostatnost a záporným změny ve financování svazů, přesun na MŠMT nebo zrušení některých publikací. V roce 1990 došlo k osamostatnění federálního volejbalového svazu ČSVF. Byly zde rozhodující oba svazy, které určovaly řízení nejvyšších soutěží a mezinárodní činnost reprezentací. Zbylé činnosti přetrvávaly mezi národními svazy.

V letech 1992-1993, z důvodu rozdělení Československa na Českou a Slovenskou republiku, došlo ke zrušení federálního volejbalového svazu a k osamostatnění volejbalových svazů. Během rozdělování majetku se shodli, že ČR bude nástupnickým státem Československa ve všech mezinárodních organizacích. To přijala FIVB a CEV. Z toho vyplývalo, že ČR byla v mezinárodních soutěžích začleněna na pozici zabezpečené federální reprezentací, kdežto Slovensko muselo začínat jako nový člen. To vedlo k vytvoření nového samostatného Českého volejbalového svazu. Po zrodu svazu muselo dojít k novým svazovým předpisům. Hlavním předpisem byl Statut. Bez tohoto by nebylo znovupřijetí do FIVB a CEV. Některé rozdíly v přístupech znemožnily hráčům účast na světových soutěžích. Také se musely založit komise a subkomise. Vznikla komise pro pravidla hry a subkomise pro delegáty v českých soutěžích a delegáty v soutěžích CEV. Na konci 90. let byly svazy podporovány sponzory a marketingem. (Vít, 2011 a Vrbenský, 2016)

Pravidla

Od roku 1993 musel být mezinárodních soutěžích prostor kolem hřiště 6 m do stran a 8 m dozadu. Dresy hráčů musely být číslovány. Hra končila až když jedno z družstev dosáhlo dvoubodového rozdílu. Míč se mohl při příjmu dotknout různých částí těla hráče. Pokud došlo při hraní míče u sítě k jejímu doteku nebo se jí dotkl úmyslně, bylo to počítáno jako chyba. První podání hráče muselo být odehráno maximálně 5 sekund po písknutí a každé další muselo být do 3 sekund. Hráč mohl odbít míč jakoukoliv částí těla nad kolenem. Počínaje rokem 1997 mohl být míč odehrán jakoukoliv částí těla. Byla prodloužena útočná

čára a postranní čáry. Zavedly se technické oddechové časy, které mohly být dva v každém setu. První byl odpískán po dosažení pátého bodu a druhý po dosažení desátého bodu. Tyto časy trvaly jednu minutu, v jehož průběhu docházelo k úpravě hřiště. Během hry nemusel být trenér na lavičce a mohl se pohybovat za boční čarou před vlastní lavičkou. (Tabara, 1999)

3.2.10 Vývoj v prvním desetiletí 20. století

V tomto období se vývoj ustálil a postupně navracel k evropským hodnotám. Podporoval zapojení ČR do evropských i světových organizací. V roce 1999 ČR vnikla do organizace NATO, o pět let později do EU a o další tři roky později do Schengenského prostoru, což usnadnilo jednotlivé kroky při sportovních kontaktech. ČVS se zapojil do projektu FIVB, kde se hledal nejlepší hráč prvního desetiletí. Mezi ženami vyhrála Regina Obadálková roz. Matalíková a mezi muži vyhrál Josef Musil. Nejlepším trenérem se stal Josef Kozák.

V Ostravě roku 2001 se konalo Mistrovství Evropy mužů. Toto mistrovství mělo u nás proběhnout již v roce 1999, jako poděkování za převzetí organizace ME žen v roce 1997. Rakousko ale dostalo přednost a přesun na tento rok byl pro nás přívětivější, protože se zároveň oslavovalo výročí založení svazu. V této soutěži skončilo naše družstvo na čtvrtém místě.

V roce 2005 byla založena webová stránka ČVS. Cílem bylo usnadnit organizačně administrativní činnost svazu. Pomocí internetu a této stránky mělo dojít k automatizaci registrace členů ČVS. Nachází se zde modul soutěží, který pomáhá se soutěžními rozpisy všem orgánům ČVS. Tímto je umožněno vložit výsledky zápasu ihned po skončení utkání.

Svazu se podařilo ustálit organizační stavbu a pracovní postupy, ale především ekonomiku aktivit. Začalo se udržovat portfolio příjmů. (cvf.cz)

Pravidla

V roce 2001 došlo k výrazným změnám pravidel. Mezi největší změnu patří přechod hry se ztrátami do 15 bodů v setu na hru do 25 bodů beze ztrát. Nadále platí dvoubodový rozdíl. Zkrácená hra se hraje ve stavu 2:2 na sety do 15 bodů. Tímto došlo k posunutí technického oddechového času po osmém a šestnáctém bodě v každém setu. Prodloužil se jejich čas na minutu a půl. Zavedlo se pravidlo o obranném hráči-libero. Libero může střídat jakéhokoliv hráče v zadní řadě a po otočení do přední řady se vrátí zpět původní hráč. Pokud chce libero střídat, nemusí to hlásit, ale nesmí být při tom míč ve hře. Může nastoupit do hry vícekrát, může se pohybovat po celém hřišti, ale nesmí v přední zóně nahrávat prsty, blokovat nebo se účastnit útoku. Odbíjet může pouze bagrem. Každý hráč má na podání jen jeden pokus. Doba podání byla prodloužena na osm sekund. Za chybné podání se nepovažuje míč, který se dotkne sítě a přeletí prostorem mezi anténkami. V roce 2005 se povolilo používat i barevné míče. Kapitánem nemůže být libero a musí mít odlišný dres. V mezinárodních utkáních musí mít každý hráč číselné označení i na pravé noze. Změnila se signalizace kartami. Žlutá karta značí napomenutí, červená vyloučení a současné použití červené a žluté značí diskvalifikaci. Od roku 2009 je pro mezinárodní utkání zavedena trenérská čára. Jedná se o přerušovanou čáru, která vede od čáry útočné až po čáru koncovou rovnoběžně s postranní ve vzdálenosti 1,75 m. Trenér se může pohybovat pouze za touto čárou. Pokud se hráč dotkne spodní části sítě, nepovažuje se to za chybu. (Ejem, 2001 a cvf.cz)

3.2.11 Vývoj ve druhém desetiletí 20. století

Volejbalový svaz se rozdělil a od členů svazových orgánů bylo požadováno odstoupení předsedy Ing. Antonína Lébla, a to kvůli autoritativnímu jednání, obcházení nejvyšších orgánů svazu a hospodaření se sponzorskými penězi. V roce 2010 se to podařilo a novým předsedou se stal Zdeněk Haník. Pod jeho vedením došlo k přestavbě svazových orgánů, k výměně správní rady a k předkládání nových pracovních postupů. Nižší svazové orgány, správní rady, ale i široká svazová veřejnost dostala větší a rozhodnější slovo. ČVS ukončil marketingovou spolupráci s pojišťovnami. Tím dosahovala větších příjmů.

ČVS se podílelo na spolupořadatelství ME mužů v roce 2011. Podařilo se zajistit dostatek finančních prostředků a svaz čekalo ještě spoustu dalších kroků. Museli upravit a doplnit svazové předpisy, přebudovat systém komisí, zajistit nezbytnou systematizaci práce sekretariátu a změnit sídlo svazu. (cvf.cz a Vrbenský, 2016)

Pravidla

Na přelomu let 2018 a 2019 došlo k mírné změně pravidel, především ke zrušení technických oddechových časů, a to ve všech soutěžích ČVS (nelze je připustit ani při dohodě obou týmů). Také se zrušila trenérská čára ve všech soutěžích ČVS. (cvf.cz)

3.3 Souhrn významných osobností a týmových družstev

3.3.1 Funkcionáři

JUDr. Otakar Koutský

Narodil se v Pardubicích roku 1916. Působil jako smečář v Sokolu Pardubice I. Stal se mistrem ČSR 1939 a Protektorátu Čechy-Morava 1944. V letech 1946-1947 se účastnil jako reprezentant ČSR na zájezdu našeho výběru ve Francii a Alžíru. Následně v roce 1947 odjel na trenérskou stáž do Francie. Místopředsedou ČSVS byl od roku 1946, byl také účastníkem pražské schůzky zástupců volejbalových federací ČSR, Francie a Polska. Při této příležitosti byla podepsána dohoda o ustavení FIVB. V roce 1947 byl v Paříži delegátem ustavujícího kongresu FIVB. Byl také viceprezidentem FIVB v období 1953-1958 a předsedou ČSVS v letech 1951-1953 a 1970-1972. Obdržel Zlatou medaili ČOV roku 1992 a dvakrát Zlatou medaili FIVB za zásluhy v rozvoji světového volejbalu. Zemřel v roce 1996 v Praze. (Vrbenský, 2016)

Doc. František Stibitz

Doc. František Stibitz se narodil v roce 1917 v Kolíně. Zastával funkci vedoucího Katedry tělesné výchovy a vysokoškolského pedagoga na Univerzitě Karlově v Praze, zároveň byl také odborným asistentem sportovních her FTVS. Byl všestranným sportovcem, podařilo se mu stát se v basketbalu reprezentantem ČSR a v Budapešti na ME 1947 získal zlatou medaili. V judu se stal držitelem I. danu a mistrem ČSR 1947. Jako volejbalista působil v YMCA Praha, Masarykově koleji, Slavii Praha, Sokolu Kolín a Sokolu Vysočany. Zasedal i v Komisi pravidel FIVB. Je autorem více jak třiceti odborných publikací. Stal se držitelem Zlaté medaile FIVB 2007. V roce 2011 byl uveden mezi funkcionáře světové síně slávy. Zemřel v roce 2008. (Vrbenský, 2016)

3.3.2 Trenéři

Doc. Josef Kozák

Narodil se ve Zvolenu roku 1920, ale od roku 1939 žil v Praze. Hrál v družstvech AFC Walders, SK Slavia a Sokol Dynamo Slavia. V roce 1947 v Paříži na Světových akademických letních hrách hrál za reprezentaci a stal se akademickým mistrem světa. Největším přínosem pro volejbal byla jeho trenérská práce. Věnoval se trénování mužů Slavia VŠ Praha, kteří se stali mistry republiky roku 1964. Poté se věnoval i trénování žen. Trenérem reprezentačního družstva mužů ČSR a ČSSR byl v roce 1953-1960, kdy s týmem dosáhl velkých úspěchů. Účastnili se dvou mistrovství, kde získali jednu zlatou a jednu stříbrnou medaili. Mistrovství Evropy se také zúčastnili dvakrát a získali dvě zlaté medaile. Tím vzbudil velký zájem v zahraničí. Stal se vyhledávaným volejbalovým odborníkem. Absolvoval několik zahraničních stáží a pomáhal vytvořit koncepci přípravy reprezentace Francie, Itálie, Rakouska a Jugoslávie. Působil také jako lektor na mezinárodních trenérských kurzech FIVB. Velkému úspěchu dosáhl v roce 1967 v Itálii, kde se připojil k národnímu družstvu mužů, se kterým se poprvé v historii probojoval mezi finálovou osmičku na ME 1967. V roce 2001 byl vyhlášen naším nejlepším volejbalovým trenérem 20. století. Zemřel v roce 2000. (Vrbenský, 2016)

JUDr. Josef Čěšpiva

Narodil se v Praze roku 1913. Byl všestranný sportovec, věnoval se lehké atletice, basketbalu, volejbalu a fotbalu. Působil jako volejbalista v Marathonu Praha, Sokolu Vysočany, SK Philips a jako hrající trenér v Sokolu/Spartaku ČKD Stalingrad a Spartaku Avia Čakovice. Stal se několikrát mistrem republiky. V roce 1945 byl členem komise pro sjednocení tělovýchovy. V letech 1958-1960 se stal trenérem národního volejbalového družstva žen, které získalo stříbrnou medaili na ME 1958 v Praze a bronzovou medaili na MS 1960 v Brazílii. Působil také jako člen ústřední trenérské rady volejbalové sekce a krátkodobě jako trenér v Dánsku a Švédsku. V roce 2001 byl zařazen na 3. místo našich nejlepších volejbalových trenérů a jako nejlepší trenér žen. Zemřel v roce 1984. (Vrbenský, 2016)

3.3.3 Hráči

Nejlepší čeští volejbalisté 20. století na základě výsledků ankety ČVS z roku 2001

Regina Obadálková

Regina Obadálková se narodila roku 1924 ve Valašském Meziříčí. Začínala s házenou a k volejbalu se dostala až v roce 1948 ve svých 24 letech. Jako nahrávající smečarka působila v družstvu Tatran Valašské Meziříčí a Tatran Střešovice. Stala se sedminásobnou mistryní republiky. Byla reprezentantkou ČSR a ČSSR v letech 1952-1963 s účastí na čtyřech MS a třech ME. Celkově získala čtyři medaile, zlatou a stříbrnou z ME a dvě bronzové z MS. Do svých 49 let hrála nejvyšší soutěž, poté po ukončení ligového hraní do svých 55 let působila jako trenérka volejbalistek Tatraru Střešovice. Zemřela v roce 1994. (cvf.cz)

Josef Musil

Josef Musil je osobností vysokoškolského volejbalu. Narodil se v Kostelní Lhotě u Poděbrad roku 1932. Začínal v Sokole Vysočany a zastával pozici nahrávače. Stal se sedmkrát mistrem ČR a jednou mistrem Itálie. Na mistrovství světa získal 3 stříbrné medaile a dvě zlaté. Na mistrovství Evropy dosáhl dvou zlatých medailí a jedné stříbrné. Zúčastnil se také olympijských her, na kterých získal stříbrnou a bronzovou medaili. V anketě FIVB byl zvolen pátým nejlepším československým volejbalistou 20. století. Obdržel dvě státní vyznamenání: Za vynikající práci a Za zásluhy. Zemřel v roce 2017. (Chadimová, 2016)

Na základě výsledků svazových anket Volejbalista roku je do nejlepších hráčů prvního desetiletí nového tisíciletí (let 2000-2009) zařazena Milada Bergrová a Martin Lébl.

Milada Bergrová (roz. Spalová)

Narodila se v roce 1979 v Přerově. Začínala v PND VK Přerov a působila jako blokačka v SK UP Olomouc, VK Modřanská Prostějov, RC 91 Villebon, Eczacıbaşı Sтамбул a Winiary Bakalland Kalisz, ve kterém je dodnes. Stala se dvakrát mistryní ČR, mistryní Polska, Turecka, vicemistryní Francie, vítěžkou polského poháru a Superpoháru. Čtyřikrát se účastnila mistrovství Evropy. (Vrbenský, 2016)

Martin Lébl

Narodil se v Praze v roce 1980. Jeho pozice je středový hráč a smečář. Začínal v Olympu Praha. Působil v Area Odolena Voda, Setuzy Ústí nad Labem, Noliko Maseeik Belgie, Perugia volley a Lube volley Macerata Itálie a Mroma volley. Stal se juniorským přeborníkem ČR 1995 a 1996, mistrem ČR, dvakrát vítězem Belgického poháru, mistrem Belgie, vicemistrem Itálie a dvakrát vítězem Superpoháru. Několikrát byl zvolen nejlepším smečářem. Také je beachvolejbalovým reprezentantem a olympionikem ČR. (Vrbenský, 2016)

3.3.4 Osobnosti plážového volejbalu

Bc. Kristýna Kolocová a Bc. Markéta Sluková

Též přezdívané jako Kiki a Maki. Obě se zpočátku věnovaly šestkovému volejbalu v týmu PVK Olymp Praha, od roku 2005 přešly k plážovému volejbalu a od roku 2008 se mu věnují profesionálně. Reprezentovaly Českou republiku na Letních olympijských hrách 2012 v Londýně, kde skončily na 5. místě. Zvítězily dvakrát na MČR, a to v letech 2011 a 2014. Společně tvořily tým až do roku 2015. Kristýna Kolocová si našla novou spoluhráčku Hanu Skalníkovou. Společně zvítězily na MČR v roce 2015. Poté si našla novou spoluhráčku Michalu Kvapilovou, se kterou se staly v roce 2017 vicemistryněmi Evropy a mistryněmi ČR. V roce 2018 oznámila konec své kariéry. Markéta Sluková si také našla novou spoluhráčku, kterou se stala Barbora Hermannová. Společně se pravidelně účastní turnajů v plážovém volejbalu světové série FIVB. Účastnily se i LOH v Riu de Janeiro 2016, kde se ve skupině umístily na třetím místě, ale do vyřazovací fáze turnaje nepostoupily a celkově byly klasifikovány na 17.-18. místě. Také vyhrály stříbro na Mistrovství Evropy 2016. Jako první český beachvolejbalový pár v historii obsadily post světových jedniček. Také získaly prestižní ocenění Queen of the Beach, které udělila Evropská volejbalová federace. V roce 2019 se staly mistryněmi ČR. (Wikipedie)

Mgr. Milan Džavoronok

Narodil se roku 1961. Začínal se šestkovým volejbalem v roce 1976, kterému se věnoval do roku 2004. Do klubů, ve kterých působil patří RND Rokycany, PF Plzeň, Dukla Kolín, Aero Odolena Voda, Galatasaray, Istanbul, ŽS Brno, HYPO Klagenfurt a Sokol Česká Třebová. V reprezentaci na MS v Brazílii 1990 se umístil na devátém místě. Plážovému volejbalu se věnoval od roku 1990 do roku 2000. Stal se trojnásobným mistrem České republiky. Účastnil se čtyřikrát na mistrovství Evropy, kde získal jednu stříbrnou medaili. Od roku 2001 se věnuje trenérství 1. třídy. Byl hlavním trenérem juniorské reprezentace od roku 2001-2011, trenérem dvojice Klapalová-Petrová 2003-2010 a od roku 2000 je hlavním trenérem oddílu plážového volejbalu Sokol Brno I. (Sokolák.cz)

Ing. Zdeněk Václavík

Narodil se roku 1937 v brněnských Bohunicích. Od roku 1954 byl členem volejbalového oddílu TJ Královo Pole. V době studia hrál za Rudou hvězdu Brno, po promoci v roce 1961 absolvoval vojenskou službu, v roce 1962 byl angažován do Spartaku Brno ZJŠ a od roku 1969 do Zbrojovky Brno. Získal pět titulů mistra republiky a byl vítězem v prestižním PMEZ. Absolvoval trenérskou školu FTVS UK a byl dlouholetým trenérem družstev mužů a dorostenců Zbrojovky, Schenku a Sokola Brno I. Byl také trenérem juniorů ČSSR, kteří se účastnili mistrovství Evropy juniorů, kde skončili na šestém místě a druhým trenérem mužů na OH 1980 v Moskvě, kteří skončili na osmém místě. V roce 1988 se začal zajímat o beachvolejbal, v roce 1991 byl jedním ze zakladatelů Beach Clubu Brno a poté v roce 1994 československé ABV. Následně byl trenérem beachvolejbalové reprezentace mužů ČR na mistrovství Evropy. Byl organizátorem mezinárodních akcí v Brně a jeden z organizátorů WT na pražské Štvanici v roli technického dozoru, když se měnily tenisové kurty na beachvolejbalové. (cvf.cz)

3.3.5 Významná týmová družstva

V dnešní době máme v České republice nespočet týmů a klubů, kteří nás úspěšně reprezentují. Zaměřila jsem se na UNIQA extraligu, kde jsem z týmů mužů vybrala ČEZ Karlovarsko, VK Jihostroj České Budějovice a VK Dukla Liberec, kteří se drží na prvních příčkách. Z týmů žen jsou na prvních příčkách VK Dukla Liberec, PVK Olymp Praha a VK UP Olomouc.

ČEZ Karlovarsko

Tento A-tým se skládá z:

Smečář – Martin Fišer, Tomáš Houda, Marcel Lux, Lukáš Vašina, Lukasz Wiese

Nahrávač – Lukáš Ticháček, Wessel Kemink, Martin Kočka

Blokař – Radek Baláž, Marc Wilson, Vojta Patočka

Libero – Tomáš Petrák, Daniel Pfeffer

Univerzál – Patrik Indra, Daniel Římal

(vk-karlovarsko.cz)

VK Jihostroj České Budějovice

Složení A-týmu:

Smečář – Petr Michálek, Daniel Šulista, Marek Zmrhal, Filip Stoilovič, Matěj Koranda

Nahrávač – Miguel Ángel de Amo, Ondřej Piskáček

Blokař – Radek Mach, Peter Ondrovič, Valerij Todua, Josef Polák

Libero – Martin Kryštof

Univerzál – Filip Rejlek, Casey Adam Schouten

(volejbalcb.cz)

VK Dukla Liberec – muži

Složení týmu:

Smečář – Petr Šulista, Alexander Shafranovich

Nahrávač – Jiří Srb, Šimon Bryknar

Blokař – Libor Leikep, Jakub Veselý, Martin Šábrt

Libero – Jan Pavlíček, Václav Kopáček

Univerzál – Jan Štokr

(vkdukla.cz)

VK Dukla Liberec – ženy

Složení týmu:

Smečář – Dita Gálíková, Lucie Šulcová, Eva Svobodová, Anna Šotkovská

Nahrávač – Simona Bajusz, Lenka Ovečková

Blokař – Kateřina Kohoutová, Karolína Bartošová

Libero – Lucie Kolářová, Veronika Dostálová

Univerzál – Veronika Trnková, Angelina Emelina, Nikola Kvapilová

(vkdukla.cz)

PVK Olymp Praha

Složení týmu:

Smečář – Šárka Boušková, Eva Hodanová, Julie Honzovičová, Anna Komárková, Leona Neumannová

Nahrávač – Sarah Jaňourová, Lucie Smutná,

Blokař – Aneta Bartošová, Barbora Purchartová, Pavlína Šimáňová

Libero – Veronika Pešková, Alžběta Plačková

Univerzál – Michaela Brichtová, Aneta Kocmanová (Havlíčková)

(pvk-olymp.cz)

VK UP Olomouc

Složení týmu:

Smečář – Michaela Ambrožová, Maria Schlegel, Lucie Nová

Nahrávač – Kateřina Valková, Nicole Šmídová

Blokař – Michaela Madsen, Nikola Stümpelová, Ema Kneiflová

Libero – Denisa Kulová, Katrina Zilberman

Univerzál – Karin Lazárková, Katarina Pilepič

(volejbalolomouc.cz)

Reflexe

Došla jsem k závěru, že první funkcionáři spadají již do první poloviny minulého století. Začali působit těsně po druhé světové válce. Podíleli se na rozvoji volejbalu jak ve světě, tak i u nás. Čeští trenéři začínali jako obyčejní hráči, tvrdou dřinou a odhodláním zlepšovat své dovednosti se dostali k trenérství českých družstev, ale byli oblíbení i v zahraničí. Svými schopnostmi a zkušenostmi se zařadili mezi nejlepší trenéry 20. století. Na porovnání jsem uvedla hráče z minulého století a hráče současného století. Hráči dřívější doby se vícekrát umístili na prvních příčkách mezinárodních soutěží či dokonce získali více titulů. Hráči dnešní doby jsou sice mladší a mají toho ještě hodně před sebou, ale působí více v zahraničních týmech. Plážoví volejbalisté nejdříve začínali jako hráči klasického šestkového volejbalu a kolem 90. let minulého století se začali věnovat plážovému volejbalu. Z úspěchů našich reprezentantů vyplývá, že se u nás hraje na dobré úrovni.

Z obsazení týmových družstev je zřejmé, že nás reprezentují i hráči jiných národností. Ať už je v týmu menší či větší počet hráčů, nemá to vliv na hru. I tým s menším počtem hráčů se může probojovat na vysokou úroveň.

3.4 Rozhovory s pamětníky

Prvním osloveným člověkem je paní Zuzana Neumanová (ZN), které je 57 let a nyní je trenérka volejbalu.

Druhý oslovený pamětník se jmenuje Karel Vála (KV), kterému je 75 let, býval učitelem a nyní trénuje volejbal.

Třetím respondentem je Aleš Novák (AN), je mu 56 let a trénuje kadetskou reprezentaci.

Posledním osloveným je pan Josef Forejt (JF), kterému je 58 let a nyní také trénuje.

1. Jak dlouho jste se volejbalu věnoval/a nebo věnujete?

ZN: Volejbalu se věnuji od svých 10 let, už je to tedy 47 let.

KV: Volejbalu se věnuji 25 let.

AN: Věnuji se mu 35 let.

JF: Jako hráč 37 let, jako trenér 21 let.

2. V jakém klubu jste působil/a nebo působíte?

ZN: Slavia VŠ Plzeň, Tatran Střešovice, TJ Košutka a 15. ZŠ Plzeň.

KV: Působím v TJ Jiskra Týn nad Vltavou.

AN: Byl jsem KP Brno, TJ Lokomotiva plzeň a TK Prostějov ČVS.

JF: TJ Potraviny Plzeň, Sokol Skvrňany a SK 15.ZŠ v Plzni.

3. Jak jste se k volejbalu dostal/a?

ZN: K volejbalu jsem se dostala díky své kamarádce, která začala hrát volejbal a líbilo se jí to.

KV: Na svém původním pracovišti ve Volarech jsem se účastnil učitelských okresních odborových soutěží ve volejbale.

AN: K volejbalu mě přivedli kamarádi.

JF: Když se konal nábor v 9. třídě.

4. Jakou herní pozici jste zastupoval/a nebo zastupujete?

ZN: Blokařka a smečářka.

KV: Blokař a univerzál.

AN: Nahrávač.

JF: Blokař a univerzál.

5. Na jakou největší soutěž jste se kdy dostal/a?

ZN: Jednu sezonu jsem byla v extralize a v I. národní lize.

KV: Na Okresní přebor a Krajský přebor 2.

AN: Byl jsem v II. lize mužů (na lavičce).

JF: Nejvyšší byla 2. národní liga.

6. Koho považujete za největší osobnost českého volejbalu (hráč, trenér, funkcionář...)?

ZN: Za nejlepší reprezentantku a trenérku považuji Taťánu Benešovou a nejlepšího trenéra a funkcionáře Stanislava Šnebergera.

JF: Medailisty z MS a OH v šedesátých a sedmdesátých letech.

7. Měl/a jste nějaký vzor?

ZN: Žádný vzor jsem neměla.

KV: Hráče z Českých Budějovic: Čudu, Hondlíka, Fejfara a Chába.

AN: Můj vzor byl Milan Kafka.

JF: Ano, můj vzor byl Řežábek z tehdejší RH Praha v 80. letech.

8. Znáte nějaké hráče, kteří se zapsali do historie českého volejbalu? Pokud ano, čím?

ZN: Do historie se zapsala Táňa Benešová, která mimo jiné získala 3. místo v Riu de Janeiru roku 1960 a je osobností Síňe slávy českého volejbalu.

AN: Spoustu hráčů a hráček hlavně svými výkony na hřišti.

9. Jak jste se připravoval/a na soutěže?

ZN: Připravovaly jsme se tréninky, které jsme měly 5x týdně.

KV: Speciálně nijak. Jen běžné zapojení do sportovních aktivit.

AN: Nejvíc tréninkem.

JF: Stejně jako všichni, tvrdým tréninkem.

10. Jak probíhaly Vaše tréninky?

ZN: V tělocvičně jsme měly rozcvičku. V pondělí jsme měly posilování a v další dny byly tréninky vždy zaměřeny na nějakou konkrétní činnost. V pátek jsme většinou trénovaly herní činnosti v šestkách. Na jaře jsme byly venku na antuce, kde se trénovala atletika, dlouhé výběhy apod.

KV: Přes zimu se trochu posilovala fyzička, ale hlavně se nacvičovaly herní situace.

AN: Každý den amatérsky.

JF: Dříve se mnohem více hrálo, s občasným zaměřením na „fyzičku“, specializovaná cvičení se začala objevovat až časem.

11. Znáte nějaké modifikace volejbalu?

ZN: Zním jen plážový volejbal.

KV: Hra ve čtyřech “dvojičky” a plážový volejbal.

AN: Sedící, zimní, plážový, debl, trojku a minivolejbal.

JF: Beachvolejbal a paravolejbal.

12. Vybavíte si, kde a jak tento sport vznikl?

ZN: Volejbal vznikl v Americe, asi někdy kolem roku 1900.

KV: V USA, ale na rok si nevzpomenu.

AN: Tuším, že v Anglii.

JF: Myslím, že oficiálně v USA.

13. Kdo v tehdejší Československu přispěl k rozvoji volejbalu?

ZN: Tak ze začátku určitě nějakí legionáři a pak organizace či svazy, např. trampové.

KV: Řekl bych, že v prvních letech to bylo vojsko, které sem volejbal přineslo. Dále naše družstva, která okoukala nové techniky od okolních států, se kterými se setkaly na různých soutěžích.

JF: Rekreatanti z rekreačních osad, tato tradice se někde udržela až dodnes jako osadní turnaje.

- 14. Od vzniku samostatné České republiky se mužská a ženská reprezentace klasického šestkového volejbalu ani jednou nezúčastnila olympijských her. Jak to vnímáte? Myslíte, že je do budoucna nějaká šance se tam probojovat?**

ZN: Těžko. Musela by se podstatně zlepšit propagace volejbalu, a tím i náborů malých dětí. Musely by se také zlepšit podmínky pro menší kluby, školení trenérů a tok informací ke klubům-novinky, podklady k trénování atd.

KV: Nedostatek je v malé základně žáků a tím omezený výběr. Díky možnosti angažovat cizince je to možné.

AN: Šance je velmi malá.

JF: Šance je vždycky, ale je nutná tvrdá práce a především spolupráce všech na vrcholné úrovni, nikoliv prosazováním individuálních nebo lokálních zájmů.

- 15. Jaký je pro Vás zlomový okamžik ve vývoji volejbalu?**

KV: Když došlo ke změně počítání skóre a ke hře celým tělem.

AN: Publicita a peníze.

JF: Žádný zásadní zlom nevidím, zlomem nebyly ani úpravy pravidel. Vše je jenom vývoj.

- 16. Bylo pro Vás těžké adaptovat se na nová pravidla, ke kterým došlo v roce 1998 a 2000?**

ZN: Ani ne. Sice to chvíli trvalo, ale dost rychle jsme se přizpůsobily.

KV: Nebylo. Podle pravidla “Starého psa novým kouskům nenaučíš”.

AN: Nebylo.

JF: Ne, naopak mi to docela vyhovovalo.

17. Dříve bylo chybou, pokud se míč dotkl hráče pod úrovní pasu. Dnes to pravidla dovolují. Myslíte si, že možnost hrát nohou či hlavou má výrazný vliv na hru?

ZN: Podle mě nemá. Malé děti to neumí a pro vyspělé hráče je to pouze výjimečná záležitost. Je to takové zpestření hry.

KV: Ano, zejména mladí chlapci si volejbal pletou s fotbalem.

AN: Ne, ale je to ku prospěchu.

JF: Výrazný vliv ne, napomáhá to zlepšení obrany, na druhou stranu pro nás starší to je trochu proti „přirozenosti“ volejbalu.

18. Několikrát se měnila pravidla ohledně doteku sítě. Jak je tomu dnes?

ZN: Dnes je to tak, že míč se sítě dotknout může, ale hráč ne.

KV: Myslím, že dotek sítě je chybou.

AN: Při akci se hráč nesmí dotknout sítě.

JF: Dovolený dotyk sítě znamenal značné nebezpečí pro hráče. Současná úprava je celkem rozumná.

19. Vnímáte některou změnu jako zbytečnou nebo nevhodnou?

KV: Jako zbytečnou změnu považuji, že je dotek sítě brán jako chyba.

AN: Technické oddechové časy.

JF: Asi ne.

20. Jakých přestupků se může hráč dopustit? Jaké jsou za to sankce a jaké karty jsou pro to využívány?

ZN: Napadá mě pouze verbální hrubost vůči rozhodčímu nebo hráči. Pokud tak učiní poprvé dostane žlutou kartu, po opakování už je to červená karta. Dále si myslím, že i třeba nakopnutí míče, který trefí jiného hráče, když už se nehraje, ale nevím, zda je za to karta. Jiné přestupky mě nenapadají.

KV: Nejčastěji je to nevhodné chování vůči protihráčům a rozhodčímu nebo nepořádek v soupisce a v registračních průkazech. Je za to napomenutí a využívá se žlutá a červená karta.

AN: Napomenutí, žlutá karta, červená karta (bod). Červená žlutá v jedné ruce vyloučení do konce setu, červená žlutá diskvalifikace do konce zápasu a opuštění sportoviště.

JF: Přestupků může být hodně. Ale pokud jde o karty, např. trestat zdržování kartou je dle mého zbytečné. Podle mých zkušeností se dobrý rozhodčí hodně vyhýbá použití karet, nejvíce je používají ti, kteří se chtějí na hřišti zviditelnit.

3.4.1 Zhodnocení rozhovorů

Cílem rozhovoru bylo získání názorů a zkušeností pamětníků na historii a vývoj volejbalu. Z rozhovoru vyplývá, že se účastníci na některých otázkách shodli, avšak u některých se jejich názory lišily. Otázky sloužily jako doplněk k informacím, které jsou v práci uváděny. Také mohou čtenářům pomoci si lépe představit dřívější období nebo se dozvědět reálný pohled na volejbal od širší veřejnosti oproti informacím uváděných v odborné literatuře. Z mého pohledu jsou informace dostačující a danou problematiku lépe vystihují.

Otázka č. 1 – jak dlouho se volejbalu věnujete? Na tuto otázku bychom nemohli čekat shodnou odpověď. Dle odpovědí je vidět, že k volejbalu se můžete dostat v jakémkoliv věku.

Otázka č. 11 – jaké znáte modifikace volejbalu? Z odpovědí vyplývá, že nejznámější je plážový volejbal, což je velmi oblíbená forma volejbalu vyvinutá z klasického šestkového.

Otázka č. 14 – myslíte si, že je do budoucna šance se probojovat na olympijské hry? V této otázce se odpovědi liší. Někdo ještě věří a dává tomu šanci, jiní už, zdá se, ztrácejí naději.

4 Diskuze

Cílem této práce bylo vytvoření celku, rozšíření a obohacení historie a literatury o rozhovory a o porovnání vývoje s minulostí a současností. Po prostudování všech uvedených a dostupných zdrojů informací věnujících se tomuto tématu, se mi podařilo utvořit tento celek.

Na podobné téma bylo zpracováno v předchozích letech již několik prací, jednalo se převážně jen o samotnou historii nebo jen o vývoj. Ostatní práce se od té mé liší tím, že jsou zaměřeny na vývoj ve smyslu organizací či svazů. Tato práce je ojedinělá v tom, že kromě historie a vývoje organizací jsou zde uvedeny i úspěchy, významné osobnosti a vývoj pravidel a techniky. V některých věcech se shodujeme a je to dáno tím, že jsou to daná fakta.

Nejvíce jsem do této práce přispěla **rozhovory s pamětníky**. Jejich cílem bylo upřesnění informací a zjištění reálného pohledu na volejbal a jeho historický a současný vývoj. Nejdříve jsem musela počítat s tím, že ne každý člověk se mnou bude chtít komunikovat během celosvětové pandemie v souvislosti s Covid-19. Kvůli vládním nařízením týkajících se bezpečnosti občanů jsem tedy mohla oslovit jen 4 respondenty. Pro porovnání se mi podařilo získat pamětníky různě zkušené. Na rozhovory jsem si připravila strukturované otázky, které neobsahovaly žádný doplněk. Mým předpokladem bylo, že se pamětníci budou v některých otázkách shodovat. Ve výsledku se ukázalo, že každý pamětník má na určité věci jiný pohled a na historii vzpomíná jiným způsobem. Shodný názor jsem spatřila u otázky adaptace na nová pravidla. Zřejmě hráče, kteří tímto sportem žijí, už žádné změny nepřekvapí a jsou tak zkušení, že se dokážou velmi rychle zorientovat a přizpůsobit se změnám. Těmito rozhovory se mi podařilo získat doplňující informace. V rozhovorech mohlo být i více otázek, které by se týkaly samotné historie. Brala jsem ale v potaz to, že data a určité úspěchy si nemusí každý pamatovat.

Jedním z dalších úkolů práce bylo **uspořádání souhrnu největších úspěchů** českých reprezentantů na mezinárodních soutěžích. Prostudováním výsledků z těchto soutěží jsem vytvořila tabulku. Do tabulky bylo zařazeno mistrovství světa, mistrovství Evropy a olympijské hry. Z tabulky vyplývá, že nejlépe se našim družstvům dařilo na mistrovství Evropy, kde měla nejen nejvíc účastí, ale také získala nejvíce vítězství. Také je zřejmé, že po osamostatnění České republiky naše reprezentace již nedosahuje takových výsledků a ani se neprobojuje na známé olympijské hry. Může to být vlivem neustálých změn pravidel či větší připraveností a lepšími dovednostmi ostatních družstev z různých států.

Významných osobností je mnoho a bylo těžké vybrat jen nějaké, proto jsem do **přehledu významných osobností** zvolila nejznámější, nejstarší a zároveň nejúspěšnější osobnosti z různých období vývoje, které se nějakým způsobem zapsaly do historie. Ze síně slávy a jiných zdrojů jsem uvedla nejlepší hráče klasického šestkového volejbalu, ale i plážového. Dle mého názoru byli hráči v dřívější době více úspěšnější a dosahovali větších kladných výsledků. V dnešní době se hráči snaží dostat do zahraničí. Může to být zapříčiněno příznivějšími podmínkami či lepší úrovní hry v jiných zemích. Za zmínku stáli i trenéři, protože vedli naše družstva k vítězství a funkcionáři, kteří se postarali o rozvoj volejbalu. Z aktuální tabulky UNIQA extraligy, dostupné na stránkách českého volejbalového svazu, jsem sepsala **souhrn nejlepších týmových družstev** mužů i žen. Z tohoto souhrnu je zřejmé, že české týmy mezi sebe přijímají i hráče jiné národnosti. Toto téma by mohlo obsahovat mnohem více osobností, protože každý hráč je nějakým způsobem unikátní. Dle mého názoru jsem ale i tímto dospěla ke srozumitelnému přehledu osobností, které byly nějakým způsobem významné i pro mě.

Vývoj volejbalu je velmi rozsáhlá kapitola, protože sahá až do 19. století. Moji snahou bylo alespoň z menší části představit ty nejzákladnější změny ve vývoji volejbalu. **Vymezila jsem vývoj do jednotlivých období.** Kvůli přehlednosti jsem zvolila rozdělení po desetiletích. S již zmiňovaným vývojem docházelo ke vzniku nových organizací a svazů, jako jsou Trampové, DTJ, ČVS a další. V průběhu válek došlo k utlumení tohoto sportu a zániku některých organizací či svazů. Po válkách se postupně vše vracelo zpět a docházelo ke znovuoobnovování zaniklých svazů. Jednotlivá období přinášela nová pravidla a změny v technice. Díky dlouholetému vývoji pravidel a techniky se stala dnešní hra atraktivnější. Seskupením všech informací z literatury a internetových zdrojů se mi podařilo vymezit jednotlivá období vývoje v Československu a samostatné České republice.

Závěr

V této práci je uvedena stručná charakteristika vzniku volejbalu jak ve světě, tak i u nás. Jsou zde popsána aktuální pravidla, vznik mezinárodní volejbalové federace a vyjmenovány některé modifikace volejbalu. Nejznámější modifikací je plážový volejbal, jehož charakteristika a rozdíly oproti šestkovému volejbalu jsou v této práci také uvedeny. Nechybí ani souhrn úspěchů našich reprezentantů z mezinárodních soutěží, jako je mistrovství Evropy, mistrovství světa nebo olympijské hry. Práce analyzuje vývoj volejbalu od tehdejšího Československa až po samostatnou Českou republiku v jednotlivých obdobích.

Během svého vývoje se volejbal stal velmi oblíbeným sportem nejen u nás, ale i ve světě. V porovnání s ostatními státy, dle doposud dosažených úspěchů, lze říct, že volejbal v České republice je na velmi dobré úrovni.

Výhodou volejbalu je to, že se dá hrát poměrně kdekoliv. Stačí si venku udělat prostor, do hlíny zapíchnout větvičky a na ně uvázat provázek. Pak už stačí jen sehnat míč a může se uskutečnit hra.

Předpokládám, že během několika let dojde k dalšímu vývoji a úpravě pravidel, které povedou ke zlepšení hry a větší atraktivitě. Zpracováním teoretické a praktické části bakalářské práce se mi podařilo splnit cíle a úkoly práce. Bakalářská práce může posloužit zájemcům o historii tohoto sportu, tak i studentům sportovních fakult jako zdroj vědomostí nebo podklad k jejich pracím.

Resumé

Tématem této bakalářské práce je historie, vývoj a úspěchy českého volejbalu. Úkolem bylo seznámit čtenáře s historií, analyzovat vývoj a sestavit souhrn úspěchů. Práce si klade za cíl představit a chronologicky uvést danou tematiku. Z toho důvodu dochází k rozboru charakteristiky volejbalu a jeho odvětví a k analýze historického vývoje v jednotlivých etapách. V práci můžeme najít historii českého i světového volejbalu a vývoj českého volejbalu od počátku dvacátých let minulého století až po nedávnou minulost. Zároveň jsou v práci uvedeny známé osobnosti jako jsou hráči, trenéři či funkcionáři.

Summary

The topic of this bachelor thesis is the history, development and success of Czech volleyball. The task was to show the reader history, analyze the development and compile a summary of achievements. The work aims to show and chronologically introduce the topic. Characteristics of volleyball, its industry and historical development in individual stages are analyzed for this reason. We can find the history of Czech and world volleyball and the development of Czech volleyball from the early twenties of the last century to the recent past in this work. At the same time, well-known personalities such as players, coaches and officials are mentioned in the work.

Biografie

CÍSAŘ, Václav. *Volejbal*. Praha: Grada, 2005. ISBN 978-80-247-6239-5.

DVOŘÁK, Jiří, Vladimír TABARA a Miloslav EJEM. *Mezinárodní pravidla volejbalu 1999-2000: uplatněná v České republice od 1. ledna 1999*. Přerov: Tabara, 1999.

EJEM, Miloslav, Milan LABAŠTA, Jiří PAVELKA, Vladimír TABARA a Zdeněk VALÁŠEK. *Pravidla volejbalu 2001–2004*. Přerov: Tabara, 2001.

KETTNER, Luboš. *Pravidla odbíjené: (platná od 1. ledna 1963)*. Praha: STN, 1963.

MUCHA, Vilém. *Dějiny dělnické tělovýchovy v Československu*. Praha: Olympia, 1975.

NYKODÝM, Jiří. *Teorie a didaktika sportovních her*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4042-4.

STIBITZ, František. *Odbíjená*. Praha: STN, 1958.

STIBITZ, František. *Odbíjená*. Praha: Olympia, 1968.

STRAUSS, Anselm L. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Sdružení Podané ruce, 1999. ISBN 80-85834-60-X.

STUBBS, Ray. *Kniha sportů: sporty, pravidla, taktiky, techniky*. Praha: Knižní klub, 2009. ISBN 978-80-242-2558-6.

TÁBORSKÝ, František. *Sportovní hry: sporty známé i neznámé*. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0875-2.

VÍT, J. a Z. VRBENSKÝ. *90 let českého volejbalu*. Praha: Artax, 2011.

VRBENSKÝ, Zdeněk. *Historie pražského volejbalu 20. století: (1919–1999)*. Praha: Pražský volejbalový svaz, 2011.

VRBENSKÝ, Zdeněk, Miloslav EJEM a Václav VĚRTELÁŘ. *Zlatá kniha volejbalu*. Praha: Mladá fronta, 2016. ISBN 978-80-204-4063-1.

WILDE, Jackie. *Volleyball Guide with Official Rules*. Washington, D.C.: American Association for Health, Physical Education, and Recreation, 1971.

Internetové zdroje

Česká mužská volejbalová reprezentace. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 2020 [cit. 2021-01-29]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesk%C3%A1_mu%C5%BEsk%C3%A1_volejbalov%C3%A1_reprezentace

Česká ženská volejbalová reprezentace. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 2020 [cit. 2021-01-29]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesk%C3%A1_%C5%BEensk%C3%A1_volejbalov%C3%A1_reprezentace

Český volejbalový svaz [online]. Praha: ČVS, 2018 [cit. 2020-06-08]. Dostupné z:

<http://www.cvf.cz/>.

Československá mužská volejbalová reprezentace. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 2020 [cit. 2021-01-29]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Ceskoslovensk%C3%A1_mu%C5%BEsk%C3%A1_volejbalov%C3%A1_reprezentace

Československá ženská volejbalová reprezentace. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 2020 [cit. 2021-01-29]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Ceskoslovensk%C3%A1_%C5%BEensk%C3%A1_volejbalov%C3%A1_reprezentace

Československý svaz tělesné výchovy a sportu [online]. 2021 [cit. 2021-04-08]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Ceskoslovensk%C3%BD_svaz_t%C4%9Blesn%C3%A9_v%C3%BDchovy_a_sportu

Dobrovolná sportovní organizace [online]. 2021 [cit. 2021-04-08]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Dobrovoln%C3%A1_sportovn%C3%AD_organizace

Kristýna Kolocová. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 2020 [cit. 2021-03-14].

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Krist%C3%BDna_Kolocov%C3%A1

Markéta Sluková. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 2020 [cit. 2021-03-14].

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Mark%C3%A9ta_Slukov%C3%A1

NCVA: *Northern California volleyball association* [online]. Santa Rosa, 2021 [cit. 2021-

04-02]. Dostupné z: <https://ncva.com/info/general-info/history-of-volleyball/>

Odborná terminologie vybraných sportovních disciplín: Volejbal. *Fakulta sportovních studií Masarykovy univerzity* [online]. Brno, 2013 [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: https://www.fsps.muni.cz/emuni/data/reader/book-22/08.html?fbclid=IwAR06yt_Xc3Gi7VkuPa9aRd9N_QxG3PQWxVh8rIspX9OZIOzG9XmrIneINtY

Plážový volejbal. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 2020 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pl%C3%A1%C5%BEov%C3%BD_volejbal

PVK Olymp Praha: Centrum sportu Ministerstva vnitra [online]. Praha, 2019 [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://www.pvk-olymp.cz/druzstva/#zeny>

Milan Džavoronok. *Sokolák.cz* [online]. [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <http://www.sokolak.cz/klub/treneri/treneri.html>

VK ČEZ Karlovarsko: extraligový volejbal v Karlových Varech [online]. Karlovy Vary, 2021 [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://www.vk-karlovarsko.cz/a-tym/soupiska.html>

VK Dukla Liberec [online]. Liberec, 2021 [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <http://www.vkdukla.cz/>

VK Jihostroj České Budějovice [online]. České Budějovice, 2020 [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://www.volejbalcb.cz/roster>

VK UP Olomouc [online]. Olomouc, 2020 [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://volejbalolomouc.cz/>

Volejbal. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 2021 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Volejbal>

Ústní sdělení

FOREJT, Josef, trenér volejbalu [ústní sdělení]. Plzeň, 9. 4. 2021.

NEUMANOVÁ, Zuzana, trenérka volejbalu [ústní sdělení]. Plzeň, 25. 3. 2021.

NOVÁK, Aleš, trenér kadetské reprezentace [ústní sdělení]. Plzeň, 9. 4. 2021.

VÁLA, Karel, trenér volejbalu [ústní sdělení]. Týn nad Vltavou, 3. 4. 2021.

Seznam obrázků

Obrázek 1: Zakladatel volejbalu W. Morgan (zdroj: Wikipedie).....	56
Obrázek 2: První mistři ČSR 1924 (zdroj: cvf.cz)	56
Obrázek 3: První mistryně ČSR (zdroj: Vrbenský, 2016).....	57
Obrázek 4: Správné odbití obouruč spodem (zdroj: Stibitz, 1968).....	57
Obrázek 5: První tým, který se účastnil na OH (zdroj: Vrbenský, 2016)	58
Obrázek 6: Hřiště šestkového volejbalu (zdroj: Nykodým, 2006)	58
Obrázek 7: Hřiště plážového volejbalu (zdroj: Nykodým, 2006)	59

Seznam tabulek

Tabulka 1: Československá mužská reprezentace (zdroj: Wikipedie)	14
Tabulka 2: Československá ženská reprezentace (zdroj: Wikipedie)	15
Tabulka 3: Česká mužská reprezentace (zdroj: Wikipedie)	16
Tabulka 4: Česká ženská reprezentace (zdroj: Wikipedie)	16

Přílohy

PŘÍLOHA A

Otázky z rozhovoru

1. Jak dlouho jste se volejbalu věnoval/a nebo věnujete?
2. V jakém klubu jste působil/a nebo působíte?
3. Jak jste se k volejbalu dostal/a?
4. Jakou herní pozici jste zastupoval/a nebo zastupujete?
5. Na jakou největší soutěž jste se kdy dostal/a?
6. Koho považujete za největší osobnost českého volejbalu (hráč, trenér, funkcionář...)?
7. Měl/a jste nějaký vzor?
8. Znáte nějaké hráče, kteří se zapsali do historie českého volejbalu? Pokud ano, čím?
9. Jak jste se připravoval/a na soutěže?
10. Jak probíhaly Vaše tréninky?
11. Znáte nějaké modifikace volejbalu?
12. Vybavíte si, kde a jak tento sport vznikl?
13. Kdo v tehdejším Československu přispěl k rozvoji volejbalu?
14. Od vzniku samostatné České republiky se mužská a ženská reprezentace klasického šestkového volejbalu ani jednou nezúčastnila olympijských her. Jak to vnímáte? Myslíte, že je do budoucna nějaká šance se tam probojovat?
15. Jaký je pro Vás zlomový okamžik ve vývoji volejbalu?
16. Bylo pro Vás těžké adaptovat se na nová pravidla, ke kterým došlo v roce 1998 a 2000?
17. Dříve bylo chybou, pokud se míč dotkl hráče pod úrovní pasu. Dnes to pravidla dovolují. Myslíte si, že možnost hrát nohou či hlavou má výrazný vliv na hru?
18. Několikrát se měnila pravidla ohledně doteku sítě. Jak je tomu dnes?
19. Vnímáte některou změnu jako zbytečnou nebo nevhodnou?
20. Jakých přestupků se může hráč dopustit? Jaké jsou za to sankce a jaké karty jsou pro to využívány?

PŘÍLOHA B

Fotodokumentace

Obrázek 1: Zakladatel volejbalu W. Morgan (zdroj: Wikipedie)

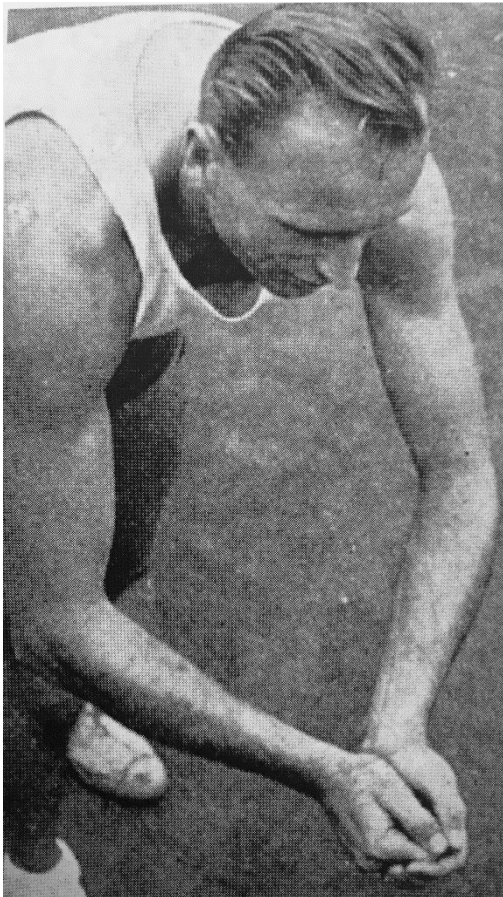

Obrázek 2: První mistři ČSR 1924 (zdroj: cvf.cz)

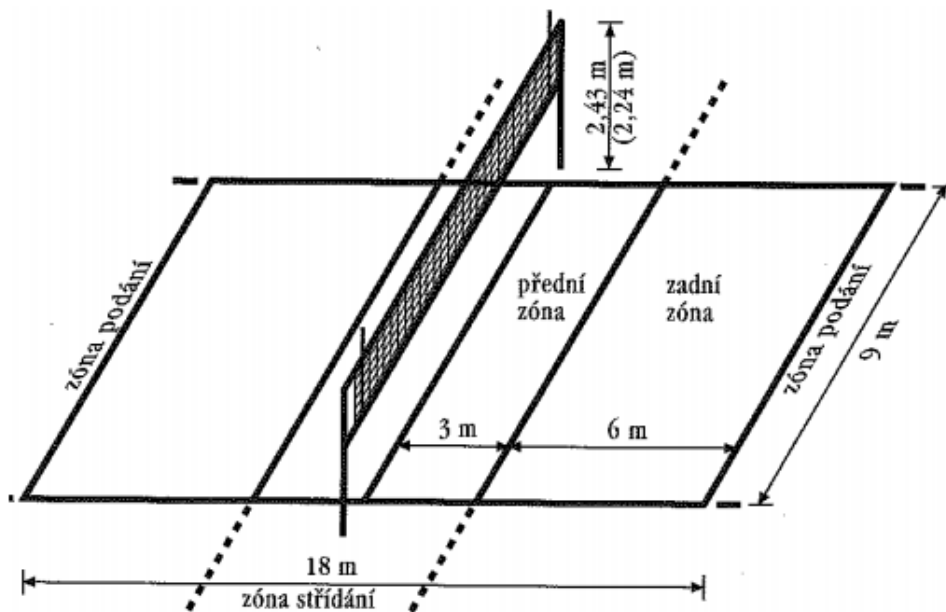
Obrázek 3: První mistryně ČSR (zdroj: Vrbenský, 2016)

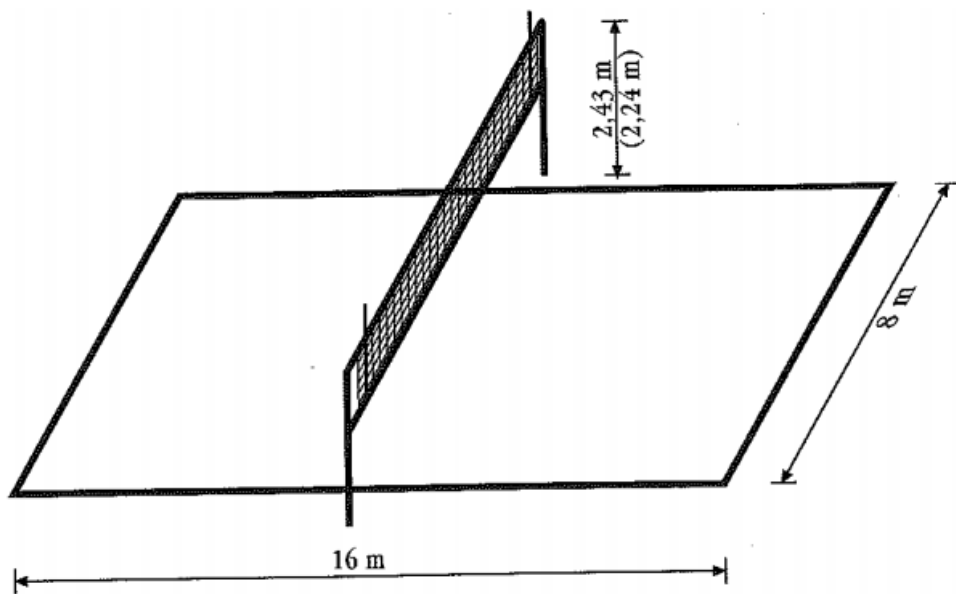
Obrázek 4: Správné odbití obouruč spodem (zdroj: Stibitz, 1968)

Obrázek 5: První tým, který se účastnil na OH (zdroj: Vrbenský, 2016)

Obrázek 6: Hřiště šestkového volejbalu (zdroj: Nykodým, 2006)

Obrázek 7: Hřiště plážového volejbalu (zdroj: Nykodým, 2006)